

ՀԱՅԷ ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՏ

ՀԱՅԱՀԱՏԻԿԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՎՆԱՍԱՏՈՒՆԵՐԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐՈՂ ԽՄԲԱԿ

Լ. ԲԵԿՆՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄՈՐԵԻՐ
ՅԵՎ ՊԱՅՔԱՐԸ ՆՐԱ ԴԵՄ

—

632

F-45

1934

ՅԵՐԵՎԱՆ

04.03.2013

17592

632
P-45

ՊԱՅԳԱՐԵՆՔ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄՈՐԵՆԻ ԴԵՄ

Ամեն տարի Հայաստանի չորս շրջաններում (Ապարան, Աշտարակ, Ախտա և Կոտայք) ուժեղ կերպով զարգանում է խալաղական մորեխը (պըրուս) և բոլոր կուլտուրական բույսերին մեծ վնաս հասցնում: Իտալական մորեխը ԽՍՀՄ-ում շատ է տարածված: Այս տարի մեզ մոտ քիմիական պայքար պետք է կազմակերպվի 10,000 հեկտարի վրա:

Հատուկ միջատը փոփոխական գույն է ստանում—մուգ գորշ գույնից մինչև բաց-մոխրագույն կամ կավագույն. մարմնի տարրեր մասերում հաճախ նկատվում են մոխրագույն բծեր:

Վերնաթեղերը կաշու նման են, թափանցիկ չեն. նրանց տակ գտնվում են հովհարաձև ծալվող, թափանցիկ 2-րդ գույգ թևերը, վորոնք հիմքից մինչև կեսը վարդագույն են: Կրծքի տակ առջևի գույգ վորտների հիմքի մեջտեղում գրտնվում է մի փոքրիկ ուռուցք, վորն խալաղական

Սրբազրիչ՝ Խ. Այվազյան

Հանձնվել է արտադրության 1934 թ. հունիսի 3-ին,
ստորագրվել է ապրիլի 1934 թ. հունիսի 7-ին:

Հրատ. № 109, Գլավլիտ. № 362,

Պատվեր 397, ամրագ 2000

մորեխին շատ ընտրող է: Խառակա՛ն մորեխի հետեի վտառների սրունքները ներսի կամ դրսի կողմից վարդագույն կամ կարմիր են:

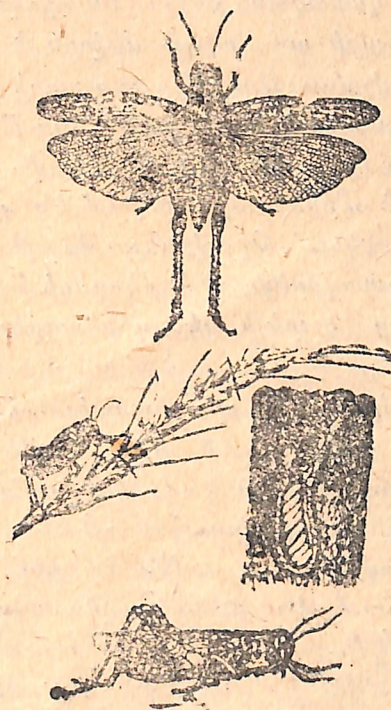
Եզ մորեխի մաշման յերկարությունը հասնում է 26-ից մինչև 28 միլիմետրի, իսկ արույինը՝ 14—23 միլիմետրի: Սյա տարի Հայաստանի բույսերի պաշտպանության կայանն սկսել է այդ վնասատույի ուսումնասիրությունը:

Մորեխները բազմանում են ձվիկներով, եզ մորեխը զուգավորվելուց հետո հողի մեջ ձվիկներ է ածում: Մինչև 50-ի հասնող ձվիկները զետեղված են լինում ձվապարկերում: Գարնանը կամ ամառը՝ նայած կլիմայական պայմաններին և տեղի բարձրությանը, ձվիկներից դուրս են գալիս մորեխի փոքրիկ թրթուռներ: Աշտարակում և Կոտայքում մորեխը ձվիկից դուրս է գալիս մայիսի վերջերից կամ հունիսի սկզբներից, իսկ Ապարանում և Ախտալում՝ ավելի ուշ: Զվիկից դուրս յեկած մորեխի թրթուռը լինում է 4—5 միլիմետր մեծությամբ, վորը հետագայում աստիճանաբար զարգանալով՝ 5 անգամ մաշկը փոխում է և վերջին մաշկափոխությունից հետո դառնում է թևավորված հասուն մորեխ:

Թրթուռի ամբողջ զարգացման պրոցեսը տևում է 35—40 օր: Խառակա՛ն մորեխի մեջ թափառելու բնագղն ավելի թույլ է, քան մյուս

վնասակար մորեխներին: Նա սովորաբար իր ծննդավայրից հեռու չի գնում:

Տափաստանի չոր, բարձրադիր տեղերն իսա-

Խառակա՛ն մորեխ

լական մորեխի սիրած տեղերն են, վորտեղ և նա դնում է իր ձվիկները: Մորեխը սնվում է

պիտաւորապէս տափաստանի բույսերով, հացահատիկներով, ֆլաւորում ե ուժեղ կերպով բանջարանոցային բույսերին:

Պայքարի ձեւերը: Կան մորեխի դեմ պայքարելու զանազան ձևեր: Իտալական մորեխի դեմ պայքարի ամենալավ միջոցն է թունաւորւած գրավչանյութը: Այս պայքարի ձևը կայանում է նրանում, վոր գրավիչ նյութերը թունաւորում և ցանում են մորեխով կոնտակտած տեղերում: Մորեխները սնվում են գրավիչ նյութով և սատկում: Գրավչանյութը թունաւորելու համար ոգտագործվում է մկնդեղի թթու նատրիումը, բայց կարելի չէ գործադրել նաև այլ թուլներ:

Գրավչանյութը պատրաստելու համար վերցնում են բրնձի կամ ալյուրի թեփ, քուսպի ալյուր, փայտի թեփ կամ ձիու գոմաղը:

Մի հեկտարի վրա ցանում են 16—32 կիլոգրամ գրավչանյութ, ամեն 16 կիլոգրամ թեփը թունաւորում են 400 գրամ մկնդեղի թթու նատրիումով:

Թունաւոր գրավչանյութը պատրաստելը: Գրավչանյութը պատրաստում են փոսերի մեջ, առուների, գետերի կամ ջրհորների մոտ փորում են 20—25 սանտիմետր խորութեամբ, 2-ից 3 մետր լայնութեամբ փոսեր:

Գործածութեան համար առանձնացած թեփը լցնում են փոսի մեջ և վրան ջուր լցնում, վորի մեջ նախորոք լուծվում է թուլներ. թեփը միաժամանակ պետք է բահով կամ ձեռքով (ձեռնոցներ հագած) խառնել այնքան, մինչև վոր թեփը հավասար չափով խառնվի թուլնի հետ:

400 գրամ թուլներ լուծում են մեկ դուլ ջրի մեջ (10 լիտր): 16 կիլոգրամ բրնձի թեփը թրջելու համար պահանջվում է 12—16 լիտր ջուր:

Լավ պատրաստված գրավչանյութը պետք է լինի հավասար թրջված, խոնավ և դաշտում պետք է ցանել համահավասար կերպով: Մորեխի դեմ պայքարելու աշխատանքները պետք է կատարել բրիգադներով: Բանվորները գրավչանյութը վերցնելով դուլներով կամ պարկերով, կանգնում են վարակված դաշտում մեկը մյուսից 7—10 մետր հեռավորութեան վրա և առաջ շարժելով ցանում են թեփն այնպես, ինչպես առհասարակ շաղաքան ցորենն է ցանվում:

Աշխատանքները վերջացնելուց հետո պետք է բոլոր փոսերը, փորակը գրավչանյութ ե պատրաստվել, հողով ծածկել և հետեւել, վոր բանվորներն աշխատանքից հետո ձեռքերը լվանան:

1. ԲԵԿԶՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԳԻՆԸ 3 ԿՈՊ.

17592

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0286338

Ա. БЕКОСЕПЯН

Итальянская саранча и борьба с ней

Сельхозгиз

1984

Әривань